

# Splošne vesti

## VAŽNO ZA UČITELJSTVO NA NADALJEVALNIH SOLAH

Na konkretno vprašanje glede obdavčenja honorarjev je dala kr. banska uprava naslednje pojasnilo:

»Stalni učitelj, t. j. učitelj, ki so nameščeni za triletno dobo, se odteguje uslužbenki davek od honorarjev po čl. 95., ne-stalni, t. j. začasno zaposlen učitelj, pa po čl. 96., zakona o neposrednih davkih.«

— Prosta učiteljska mesta. V celjskem srezu so nezasedena naslednja učiteljska mesta (za učitelje ali učiteljice): Blagovna 1 mesto, Dobrna 1 mesto, Dramlje 2 mesti, Frankolovo 1 mesto, Galicija 2 mesti, Gomilsko 1 mesto, Griže 1 mesto, Sv. Jurij ob Taboru 1 mesto, Svetina 2 mesti, Vojnik 1 mesto.

— Slovenska šolska matica v Ljubljani je naznanila, da bodo njeni člani prejeli letos za članarino borih din 30.— tri temeljite knjige: 1. »Pedagoški Zbornik«, ki bo obsegal mnogo aktualnih razprav, uredil ga bo profesor dr. Ozvald; 2. Dr. Gogala: Uvod v pedagogiko; 3. Gustav Silih: Učne oblike v šolskem delu. V tiskarni je delo skoro dokončano in je treba določiti naklado knjigam. Zato prosijo odbor SSM vse svoje člane, pa tudi vse ostale učitelje (-ice), da se pri gg. poverjenikih čimprej naroče na te knjige. Gg. poverjenike pa prosimo, da nam res čimprej pošljejo število naročnikov in po možnosti tudi članarino. Vse gg. upravitelje (-ice) ljudskih šol nujno naprošamo, da prijavijo svoje šole kot naročnike na knjige SSM. Podpirajmo domačo pedagoško kulturo in skrbimo za svojo pedagoško in obškulturno izpopolnitev!

## Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

### KAJ JE S POVIŠANJEM URADNIŠKIH PREJEMKOV

Beogradska »Politika« objavlja sledeče informacije o povečanju uradniških prejemkov: »V ministrstvu financ je bil že pred enim mesecem izdelan predlog za povečanje uradniških plač. O načrtu je razpravljala ožji ministrski komite, ki je izvršil nekatere spremembe. Nato so projekt izročili strokovnjakom, da ga spravijo v sklad s splošnim finančnim stanjem države.

Za povečanje prejemkov pridejo po tem načrtu v poštev dnevničarji, služitelji, zvaniki, pripravniki in uradniki od 10. do 5. skupine. Povečana bo draginjska in rodbinska doklada. Ali bodo tudi žene dobile rodbinsko doklado, še ni sigurno. Povečanje draginjskih doklad bo znašalo največ 20%. Toliko bodo dobili nameščenci do vključno 10. uradniške skupine. Pri ostalih uradniških skupinah pada ta odstotek in znaša pri 5. skupini že 5%. Koliko bo znašalo povečanje rodbinske doklade, se še ne da reči, vsekakor pa ne bo manjše nego 50 din mesečno.

Istočasno s povečanjem prejemkov aktivnega nameščenstva se misli tudi na povečanje prejemkov državnih upokojencev. Pri tej priliki naj bi se popravila krivica tako zvanim staroupokojencem. Vsekakor bo položaj teh staroupokojencev znatno popravljen in verjetno izenačen z onim ostalih upokojencev.

Povišanje uradniških prejemkov je vezano z uredbo o kontroli cen in bo izvršeno šele, čim se bo ta uredba izdala. Poudarja se namreč, da se mora poprej izvršiti še analiza in ugotovitev stvarne podražitve življenja, tako da bodo lahko prejemki povišani na osnovi ugotovljenega razmerja med draginjo in uradniškimi prejemki.

— Uduženje državnih upokojencev v Splitu se je obrnilo med drugimi tudi na dr. Mačka s spomenico, v kateri so razložene zahteve upokojenih državnih nameščenecv glede ureditve njihovega materialnega položaja. Sedaj je prejelo Uduženje odgovor kabineta podpredsednika vlade dr. Mačka, v katerem je rečeno, da je po obvestilu ministra financ uredba o ureditvi prejemkov državnih upokojencev že izdelana in da bo stopila s 1. aprilom v veljavo. (»Jutro« od 4. febr.)

### LIKVIDACIJA SEKCIJE JUU ZA BIVŠO SAVSKO IN PRIMORSKO BANOVINO

Iz »Novosti« od 4. febr. 1940. posnemamo: V soboto, 3. febr. 1940., je bila konferenca predstavnikov učiteljskih sekcij za bivšo savsko in primorsko banovino. Temu sestanku je predsedoval gosp. Franjo Marinič. Udeležilo se ga je 77 zastopnikov sreskih društev.

Likvidacijski skupščini je predsedoval učitelj g. Ivan Tomašič, nestor hrvatskega učiteljstva, ki je v svojem govoru poudarjal, da bo novi savez hrvatskih učiteljev delal z narodnimi oblastmi banovine Hrvatske v cilju izgraditve nove hrvatske šole. Omenil je, da so pravila novo ustanovljenega saveza takšna, da hrvatski učitelji odpirajo svoje srce za vse učiteljstvo, pa naj bi bilo to hrvatsko ali srbsko. Vsi imajo enake dolžnosti. Prepričan je, da bodo bratje Srbi tekmovali s Hrvati, kdo bo več doprinesel za šolo, za narodno prosveto in za dobrobit vse banovine Hrvatske. Poleg tega bo savez brat-

— Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, javlja, da bo v torek dne 12. marca 1940. ob 20. uri v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani 65. redni občni zbor s temle zborovalnim redom: 1. Konstituiranje občnega zbora. 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1939. s predlogom o razdelitvi čistega dobička. 3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1939. s predlogom o razrešnici. 4. Odobrenje letnega računa za leto 1959. in podelitev razrešnice upravnemu odboru. 5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti. 6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge. 7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom. 8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom. 9. Dopolnilne volitve. 10. Slučajnosti. — Če občni zbor ob 20. uri ne bo sklepčen, bo pol ure pozneje v istih prostorih za rešitev iste zborovalne reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih zadržnikov. Letni račun je na vpogled med uradnimi urami v Zadrugi pisarni, Gajeva ulica 9. — Upravni odbor.

— Članstvu »Tovarištva«, podpornega društva finančnih uslužbencev v Ljubljani (prejšnje »Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine«) sporočamo, da se je društvena pisarna, ki je doslej poslovala v hiši nad kavarno »Evropa«, Tyrševa cesta 15/II, preselila v hišo zavarovalnice »Croatia«, Selenburgova ul. 4/I.

sko sodeloval z bratskimi učiteljskimi društvi izven banovine Hrvatske. Savez ne vpraša niti za narodnost, niti za veroizpoved, niti za politično mišljenje učitelja kot svobodnega državljanca. Toda, čim stopi učitelj v šolsko sobo, mora že na pragu odložiti vse svoje individualne težnje in mišljenje ter biti samo učitelj.

Na osnovi že odobrenih pravil je savez organiziran tako, da ima svoj osrednji odbor, upravni odbor, nadzorni odbor in časno razsodišče. Predvideni sta dve vrsti skupščin: skupščina delegatov vseh društev, ter splošna skupščina, ki odobrava sklepe delegatske skupščine. Je pa to samo prehodnega značaja do tedaj, ko hrvatski sabor izda zakone glede notranje ureditve banovine. Spomlad mislijo sklicati še dve skupščini, na katerih se bo razmotrivalo o kompleksu vprašanj, ki zanimajo učiteljstvo.

Za predsednika saveza je skupščina izvolila g. Ivana Tomašiča.

— Povišanje plač državnim nameščenecem. V nedeljo je bil v Sarajevu shod HSS, na katerem je govoril finančni minister dr. Šutej. Med drugim je napovedal, da bodo državnim nameščenecem v najkrajšem času primerno povišane plače. Naglasil pa je, da to povišanje ne bi imelo smisla, če bi se na drugi strani še nadalje poviševale cene življenjskih potrebščin. Zaradi tega bo vlada izdala ukrepe, da se cene stabilizirajo, tako da bodo državni nameščenci res imeli nekaj od povišanja plač. »Slovenski narod« od 6. februarja.

— »Naša šola in naše učiteljstvo« je naslov članka v »Domoljubu« od 31. januarja, v katerem izvaja člankar tudi sledeče: To se predno povemo in ugotovimo, kaj je na naši nam je zdelo potrebno pojasniti in ugotoviti, šoli napačnega. Zakaj, v primeri z velikimi stroški šola nikakor ne rodi potrebnih sadov. Zdaj nam bo to lahko dognati in spoznati. Naša šola v primeri z ogromnimi stroški nikakor ne rodi potrebnih sadov. Tega se moramo vsi dobro zavedati in s tako šolo ne smemo biti zadovoljni! Zakaj pa ne? — Naša šola je enostranska. Ne vzame celega človeka, kakor je. Vzame preveč samo njegov um, ne pa dosti njegovega srca. Ga samo poučuje, ne pa dosti vzgaja. Polni mu glavo z znanjem, premalo pa blaži njegovo srce ali značaj. — Naša šola premalo vzgaja. Premalo otroka blaži, zlahtni, premalo boljšega dela. — Pa zakaj zlasti premalo vzgaja? Zato ker ne rabi najboljšega vzgojnega sredstva. To najboljšo sredstvo je brez vsakega dvoma vera.

— »Straža v viharju« od 25. januarja prinaša pod naslovom »Družina in šola« tudi sledeča razmotrivanja: Ker zahteva danes življenje od vsakega posameznika ne samo visoko stopnjo srčne kulture, ampak tudi veliko mero znanja, ki ga velika večina staršev poleg svojega poklicnega dela ne more nuditi lastnim otrokom, dopolnjuje njihovo nalogo učitelji in profesorji. Pri tem pa se morajo učitelji in profesorji zavedati, da so le neke vrste pooblaščenca staršev, da mora njihovo delo nadaljevati in spopolnjevati prizadevanja staršev, ne pa ga podirati.

— »Jutro« od 5. februarja prinaša odlomek iz pisma učiteljice, iz katerega povzamemo: Tako me je razočarala letošnja zima. Kuriva ni, razsvetljave ni, obenem pa še tile naši brezplodni upi na zvišanje plač in še posebej na naše pripravniške poviške, ki najne čakamo leta in leta. (Moja malenkost n. pr. že tretje leto.) Ali mi verjameš, dragi

bratce, da čakam prvega kar z nekim strahom in žalostjo? Tako je z našim denarjem: prvega up, 2. razočaranje, 3. potreščina, vse druge dneve pa praznina, Upati še na boljše

čase, se mi ne ljubi več. Nikar mi ne zameri, da sem se malo potožila in razvnela, že stari Grki so dejali: »Kogar bogovi sovražijo, ga napravijo za učitelja.«

## Mladinska matica

— mm Doslej so popolnoma razprodane sledeče publikacije Mladinske matice: Kresnice I., II., III. in V. zvezek. London - Seliškar: Zgodbe z Južnega morja. Skulj: Sadjarčki. Seliškar: Rudi, Rehar: Začarani krogi. Rehar: Vijolica Vera. Erjavec: Pod grajskim jarmom. Grimm - Slapšak: Mizica, pogri se! Bevk: Lukec išče očeta. Hafner: Botra z griča. Deržaj - Černejeva: Za vesele in žalostne čase. Deržaj - Černejeva: Kapljice. Ribičič - Bambič: Kralj Holololu. Ribičič: Palčki. Ciciban čita: I. in II. zv. Naš rod, letnik I., II., III., IV., VI., VII. in VIII.

V zalogi so še sledeče knjige:

### Redne publikacije:

Pipan: Kako smo delali radio, Kresnice, letnik IV., VI., VII., VIII. in IX. Bevk: Lukec in njegov škorec. Skulj: Vrtnaričice. Kmetova: Lovci na mikrobe. Magajna: Brkonja Celjstnik. Bevk: Tovariša, Kardelj: Potovanje skozi čas. Bevk: Pastirici. Andrejka: Po lepi Sloveniji. Milkovič: Barakke. Ribičič: Čuri. murčki. Ribičič: Nana, mala opica. Hudales: Postelja gospoda Fibriha. Cerkvenik: Ovcar Runo. Ravljen: Šimej iz Roža. Ravljen: Grajski vrabec. Winkler: Hribčev Gregec. Hudales: Zgodbe o bombažu. Seliškar: Janko in

Metka. Roš: Dija. Klemenčič: Iz starih in novih časov. — Cene rednim publikacijam: broš. izv. 4 din, vez. 8 din.

### Izredne publikacije:

Ribičič: Mihec in Jakec, broš 8 din, vez. 10 din. Lovrenčič: Tihno življenje, broš. 6 din, vez. 8 din. Ribičič: Miklavževa noč, broš. 12 din, vez. 16 din. Dr. Cermelj: Nikola Tesla, broš. 20 din, vez. 24 in 28 din. Potokar: Pirhi (bolgarska pravljica), broš. 20 din, vez. 26 din. Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba, broš. 10 din, vez. 15 din. Ciciban čita, III. in IV. zvezek, broš. 1,50 din. Ciciban nastopa (prizorčki), broš. 3 din. Klopčič - Černejeva: Dedek Miha, vez. 35 din.

### »Naš rod«

L. V. iz l. 1933/34., vezan v polpl. 22 din. L. VII. iz l. 1935/36., vezan v polpl. 22 din. L. IX. iz l. 1937/38., vezan v polpl. 24 din. L. X. iz l. 1938/39., vezan v polpl. 26 din. Od nekaterih knjig imamo le še malo izvodov. Kdor potrebuje knjige za knjižnice, naj jih zato naroči čimprej.

— mm Seja gospodarskega odseka Mladinske matice bo v ponedeljek 12. februarja ob 20. uri.

## Štánovska organizacija JUU

### Iz društev

#### Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ DRAVOGRAD bo zborovalo v soboto dne 10. februarja 1940. v Sokolskem domu v Guštanju, ob 8. uri s sledečim razporedom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Referat: Vtisi iz nadzorovanja in praktičen nastop iz zgodovine s 1. oddelkom višje ljudske šole, tov. nadzornik Ožbe Lodrnat. 3. Stanovske zadeve. 4. Poročila referentov. 5. Slučajnosti.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA bo imelo odborovo sejo v nedeljo dne 11. februarja 1940. v Kapci. — Udeležba obvezna. Ugodna zveza z avtobusom, ki vozi ob 8. iz Murske Sobotne in se vrača iz Kapce ob 12. uri. — Tajnica: Petovar Milena.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V PTUJU zboruje v soboto, dne 17. februarja 1940., ob 8. uri v Sokolski dvorani v Mladiki v Ptuj. Prosimo za točnost, ker že ob 8. uri bo pričel s predavanjem sreski šumarski referent iz Maribora o »Pomenu sodelovanja učiteljstva pri delu za povzdigo kmetijskega gospodarstva«. Nato bo sledil običajni dnevni red. Na zborovanju bo tudi referat tovariša Lovšeta Ivana o temi: Mariborski učiteljski dom. — Iste dne popoldan ob 14. uri bo seja upravnega odbora in strokovnega odbora ter prosimo tovariše odbornike, da računajo s povratkom šele z večernima vlakoma. Dnevni red je zelo važen! — Predsedstvo.

## Novosti na knjižnem trgu

— k Ignac Koprivec: Kmetje včeraj in danes. Nedavno je izšla pod gornjim naslovom na našem knjižnem trgu knjiga, ki nam radi sodobnih pogledov na vas lahko služi kot močna opora pri našem delu na vasi.

Zbirka črtic »Kmetje včeraj in danes« je zdravo pripovedno narodopisno delo, ki ne opisuje naših starih narodnih običajev in navad in kmečkega dela samo radi zanimivosti vsakega življenja. Ne! Zbirka teh črtic je topel pogled človeka nazaj na pot, ko je raste ob trdem kmečkem delu in kruhu, ko je videl njih trpljenje in začutil krivico, čigar težina ga je gnala v svet knjig, v mesto, v šole do najvišjih prosvetnih ustanov, da bi našel odgovora zapletenemu življenju naše vasi, ki se zrcali v njih segah, v živi govorici, v moči vraž, v nenavadni zapuščeniosti, v zdravem hotenju po življenju in v njih trpkem odporu proti vsemu, kar ni njihovo.

Obsežno delo, ki nam odgrinja svet Slovenskih gorc — pisateljevih domačih krajev, je prikupno razdeljeno na štiri letne čase kmečkega leta, ko v pomlad ključ kmeta zemlja in lebdi nad njim tajinstvenost naravnih sil, ko mu v poletju dozoreva poleg pšenice na njivi tudi upanje in vera v blagoslov zemlje, ko v jeseni zapoje ob ličkanju koruze in trgatvi pesem, ki ni več tako težka kot v dneh, ko se je potil za vsakdanji kruh, ki mu je bil tako blizu in daleč, ko se v zimi sprosti dela in ženi svojo mladino, ji daje navete ter se v korist mladih gospodarjev odprave zemlji in svoji moči.

Profesor in pisatelj Anton Ingolič, ki je znan po svojih delih iz kmečkega življenja, je v oceni te knjige zapisal: »Da je pisatelj napisal zanimivo, novo in potrebno knjigo za vsakogar, ki se zanima za našega kmetijskega človeka, posebno pa se bo lahko iz nje učil duhovnik, učitelj in sodnik.«

Knjigo, ki jo je tiskala Učiteljska tiskarna, je lepo opremil in z umevanjem ilustriral akad. slikar Maks Kavčič.

Delo je potrebno v vseh naših učiteljskih in vaških knjižnicah, ki hočejo biti sodobne in življenjsko naše! Zmago Svajger.

— k Papini Giovanni: Priče trpljenja Gospodovega. Sedem evangelijskih legend. Prevod iz italijanščine. Založba Jugoslovanske knjigarnje v Ljubljani 1940. — Cena vezanemu izvodu 60 din. Knjiga je razdeljena na sedem poglavij in to: 1. Judež skušan. 2. Sin očetov. 3. Malhovo uho. 4. Cirenejec. 5. Kajfovo maščevanje. 6. Pilatova blaznost. 7. Legenda o velikem rabinu.

— k Modra ptica, leposlovna revija, ki izhaja mesečno, ima v svoji 3. številki sledečo vsebino. Vladimir Bartol: Na oddihu. Luis Adamič: Velika industrija tihotapskega promoga. Bogomir Magajna: Lijana. Milena Mohoričeva: † Marica Bartolova. — Razno.

— k Planinski vestnik. Izšla je 2. številka s sledečimi članki: Uroš Zupančič: Visoka Ponca pozimi. Kopinšek: Podolž preko Mont Blanca. Brojan: Triglavska severna stena — ob koncu planinske zime. Pleterški: Varovanje v težkem zimskem plezalnem terenu. Peršič: Plazovi. Kemperle: Centralni stebel zapadne stene Planjave.

V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.